

Dokument na rokovanie

B9-0393/2023 }
B9-0397/2023 }
B9-0400/2023 }
B9-0402/2023 }
B9-0404/2023 }
B9-0405/2023 } RC1

4.10.2023

SPOLOČNÝ NÁVRH UZNESENIA

predložený v súlade s článkom 132 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,

ktorý nahrádza tieto návrhy uznesenia:

B9-0393/2023 (The Left)
B9-0397/2023 (S&D)
B9-0400/2023 (Verts/ALE)
B9-0402/2023 (Renew)
B9-0404/2023 (ECR)
B9-0405/2023 (PPE)

o situácii v Náhornom Karabachu po útoku Azerbajdžanu a pokračujúcich hrozbách voči Arménsku (2023/2879(RSP))

Željana Zovko, Andrey Kovatchev, Michael Gahler, Rasa Juknevičienė, David McAllister, Paulo Rangel, Andrius Kubilius, Isabel Wiseler-Lima, François-Xavier Bellamy, Vladimír Bilčík, Loucas Furlas, Anja Haga, Andrzej Halicki, Sandra Kalniete, David Lega, Miriam Lexmann, Sven Simon, Michaela Šojdrová, Tom Vandenkendelaere, Tomáš Zdechovský
v mene skupiny PPE

RC\1287335SK.docx

PE754.287v01-00 }
PE754.291v01-00 }
PE754.294v01-00 }
PE754.296v01-00 }
PE754.298v01-00 }
PE754.299v01-00 } RC1

Pedro Marques, Tonino Picula, Marina Kaljurand, Isabel Santos, Sylvie Guillaume, Evin Incir

v mene skupiny S&D

Nathalie Loiseau, Abir Al-Sahlani, Petras Auštrevičius, Nicola Beer, Olivier Chastel, Katalin Cseh, Vlad Gheorghe, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Moritz Körner, Karen Melchior, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Ramona Strugariu, Marie-Pierre Vedrenne, Hilde Vautmans, Salima Yenbou

v mene skupiny Renew

Markéta Gregorová, François Alfonsi, Mounir Satouri

v mene skupiny Verts/ALE

Angel Dzhambazki, Charlie Weimers, Assita Kanko, Witold Jan Waszczykowski, Anna Zalewska, Adam Bielan, Elżbieta Kruk, Joachim Stanisław Brudziński, Beata Kempa, Bert-Jan Ruissen

v mene skupiny ECR

Idoia Villanueva Ruiz

v mene skupiny The Left

Fabio Massimo Castaldo

Návrh uznesenia Európskeho parlamentu o situácii v Náhornom Karabachu po útoku Azerbajdžanu a pokračujúcich hrozbách voči Arménsku (2023/2879(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje nedávne uznesenia o situácii v Náhornom Karabachu, Azerbajdžane a Arménsku, najmä na uznesenia z 19. januára 2023 o humanitárnych dôsledkoch blokády v Náhornom Karabachu¹, z 10. marca 2022 o ničení kultúrneho dedičstva v Náhornom Karabachu² a z 20. mája 2021 o vojnových zajatcoch po najnovšom konflikte medzi Arménskom a Azerbajdžanom³,
- so zreteľom na príslušné dokumenty a medzinárodné dohody, okrem iného na Chartu OSN, Helsinský záverečný akt z 1. augusta 1975 a Deklaráciu z Alma-Aty z 21. decembra 1991,
- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv, Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie, Ženevské dohovory a následné protokoly k nim, Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu, Európsky dohovor o ľudských právach, Dohovor UNESCO o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva zo 16. novembra 1972 a Deklaráciu UNESCO o úmyselnom zničení kultúrneho dedičstva zo 17. októbra 2003,
- so zreteľom na základné zásady Minskej skupiny Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) z roku 2009,
- so zreteľom na trojstranné vyhlásenie z 9. novembra 2020 podpísané vedúcimi predstaviteľmi Ruska, Arménska a Azerbajdžanu,
- so zreteľom na spoločné vyhlásenie predsedu Výboru pre zahraničné veci, predsedníčky Delegácie pre vzťahy s krajinami Zakaukazska a stálych spravodajcov pre Arménsko a Azerbajdžan z 19. septembra 2023 o útoku Azerbajdžanu na Náhorný Karabach,
- so zreteľom na vyhlásenia vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 19. septembra 2023 o vojenskej eskalácii zo strany Azerbajdžanu, z 21. septembra 2023 o vývoji v Náhornom Karabachu a na vystúpenie vysokého predstaviteľa v Bezpečnostnej rade OSN z 21. septembra 2023 o Náhornom Karabachu,
- so zreteľom na vyhlásenie hovorcu Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) z 29. septembra 2023 o vysídlení ľudí z Náhorného Karabachu,
- so zreteľom na výzvu generálneho tajomníka OSN Antónia Guterresa z 19. septembra

¹ Ú. v. EÚ C 214, 16.6.2023, s. 104.

² Ú. v. EÚ C 347, 9.9.2022, s. 198.

³ Ú. v. EÚ C 15, 12.1.2022, s. 156.

2023 na okamžité zastavenie nepriateľských akcií a na komentár vysokého komisára OSN pre ľudské práva Volkera Türka z 26. septembra 2023,

- so zreteľom na nariadenia Medzinárodného súdneho dvora (MSD) z 22. februára a 6. júla 2023 o žiadosti o určenie dočasných opatrení na uplatňovanie Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (Arménsko/Azerbajdžan),
 - so zreteľom na Haagsky dohovor na ochranu kultúrnych statkov za ozbrojeného konfliktu z roku 1954, ktorého zmluvnými stranami sú Arménsko a Azerbajdžan, na prvý protokol k nemu uplatniteľný na okupované územia a na druhý protokol k nemu o zvýšenej ochrane kultúrnych statkov,
 - so zreteľom na vyhlásenie spolupredsedom Minskej skupiny OBSE z 11. novembra 2021, v ktorom opätovne zdôraznili význam ochrany historických a kultúrnych pamiatok v regióne,
 - so zreteľom na záverečnú správu komisie expertov Bezpečnostnej rady OSN zriadenej v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady č. 780 z roku 1992,
 - so zreteľom na správu Európskej komisie Rady Európy proti rasizmu a intolerancii z 29. marca 2023 o Azerbajdžane a memorandum komisára Rady Európy pre ľudské práva z 21. októbra 2021 o humanitárnych a ľudsko-právnych dôsledkoch vypuknutia nepriateľských akcií medzi Arménskom a Azerbajdžanom v roku 2020 v súvislosti s Náhorným Karabachom,
 - so zreteľom na článok 132 ods. 2 a ods. 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže konflikt v Náhornom Karabachu má rôzne historické a geopolitické súvislosti; keďže 19. septembra 2023 Azerbajdžan začal vopred naplánovaný neodôvodnený vojenský útok proti Náhornému Karabachu, ktorý viedol k značným stratám na životoch; keďže 20. septembra 2023 bolo dohodnuté prímerie, ale bezpečnostná situácia civilistov žijúcich v Náhornom Karabachu nie je zaručená; keďže existujú správy, že počas vojenskej operácie Azerbajdžanu proti Náhornému Karabachu došlo k zabitiu a zraneniu stoviek arménskych civilistov; keďže existujú správy o nezvestných osobách; keďže v dohode o prímerí s Azerbajdžanom de facto orgány Náhorného Karabachu súhlasili s likvidáciou svojich civilných inštitúcií, ako aj s odzbrojením obranných síl, odovzdaním všetkých zbraní a so stiahnutím sa zo všetkých bojových a vojenských pozícií; keďže sa však opakovane objavujú správy o porušovaní prímeria;
- B. keďže tento útok predstavuje hrubé porušenie ľudských práv a medzinárodného práva a jasné porušenie trojstranného vyhlásenia o prímerí z 9. novembra 2020 a záväzkov, ktoré Azerbajdžan prijal počas rokovaní sprostredkovaných EÚ; keďže 22. mája 2023 predseda vlády Arménska Nikol Pašinjan vyjadril pripravenosť svojej krajiny uznať územnú celistvosť Azerbajdžanu vrátane Náhorného Karabachu výmenou za bezpečnostné záruky pre arménske obyvateľstvo v regióne v rámci mierového procesu medzi oboma krajinami;

- C. keďže od azerbajdžanskej ofenzívy 19. septembra 2023 bolo vyše 100 000 Arménov z Náhorného Karabachu nútených utiecť do Arménska; keďže v dôsledku toho bol Náhorný Karabach takmer úplne zbavený arménskeho obyvateľstva, ktoré tam žije už po stáročia; keďže azerbajdžanská vláda vyhlásila, že zaručí práva civilného obyvateľstva vrátane práv na vzdelanie, kultúrnych práv, náboženských práv a volebných práv do územných samospráv; keďže arménski obyvatelia Náhorného Karabachu, ktorí sa obávajú odvety alebo straty slobody používať svoj jazyk a praktizovať svoje náboženstvo a zvyky, nepovažovali prísľuby Azerbajdžanu, že bude rešpektovať práva miestneho obyvateľstva, za dôveryhodné; keďže existujú dôveryhodné správy o rabovaní, ničení, násilí a zatýkaní, ktorých sa od začiatku ofenzívy dopustili azerbajdžanské jednotky; keďže Azerbajdžan od 19. septembra 2023 zatkol niekoľko úradníkov a bývalých úradníkov z Náhorného Karabachu;
- D. keďže Bezpečnostná rada OSN opisuje etnické čistky ako snahu dosiahnuť, aby sa územie stalo etnicky homogénnym, a to použitím sily alebo zastrašovania s cieľom odstrániť z danej oblasti osoby patriace k inej etnickej alebo náboženskej skupine, čo je v rozpore s medzinárodným právom; keďže treba naliehavo zastaviť a zvrátiť prebiehajúci nútený exodus miestneho arménskeho obyvateľstva, ktorý sa rovná etnickým čistkám, a zabezpečiť podmienky na jeho bezpečný návrat do Náhorného Karabachu; keďže Arméni z Náhorného Karabachu majú právo na dôstojný a bezpečný život vo svojich domovoch; keďže azerbajdžanské orgány oznámili registráciu všetkých arménskych obyvateľov Náhorného Karabachu;
- E. keďže Azerbajdžan aj Arménsko sú viazané medzinárodným humanitárnym právom; keďže tretí Ženevský dohovor chráni vojnových zajatcov pred všetkými formami mučenia a krutého zaobchádzania; keďže takéto činy páchané počas ozbrojeného konfliktu predstavujú vojnové zločiny; keďže štvrtý Ženevský dohovor chráni civilistov v medzinárodných ozbrojených konfliktoch a stanovuje, že nezákonné zadržovanie, úmyselné zabíjanie a neľudské a ponižujúce zaobchádzanie s chránenými osobami predstavujú vojnové zločiny;
- F. keďže tejto vojenskej agresii predchádzala deväťmesačná blokáda Lačinského koridoru Azerbajdžanom, v platnosti od 12. decembra 2022, ako jediného pozemného koridoru spájajúceho prevažne Arménmi obývaný región Náhorný Karabach s Arménskom, čím bola viac ako 100 000 Arménom z Náhorného Karabachu odopretá sloboda pohybu a prístup k potravinám, liekom, hygienickým výrobkom a inému tovaru, ako aj zriadenie kontrolného stanovišťa na tom istom koridore v apríli 2023 v rozpore s trojstranným vyhlásením z novembra 2020, budovanie vojenských kapacít v okolí Náhorného Karabachu a pozdĺž hraníc s Arménskom a agresívna a podnecujúca rétorika zo strany vedenia Azerbajdžanu;
- G. keďže na základe trojstranného vyhlásenia z 9. novembra 2020, ktorým sa ukončila 44-dňová vojna, mal Lačinský koridor zostať pod kontrolou ruských mierových síl, pričom Azerbajdžan mal zaručiť bezpečnosť osôb, vozidiel a nákladu pohybujúcich sa po Lačinskom koridore v oboch smeroch; keďže ruské tzv. mierové sily nezasiahli v súlade so svojou právomocou, nevykonali žiadne kroky proti blokáde Lačinského koridoru zo

strany Azerbajdžanu, zriadeniu jeho kontrolného stanovišťa ani proti najnovšej vojenskej agresii Azerbajdžanu; keďže Azerbajdžan udržiavaním blokády Lačinského koridoru porušil svoje medzinárodné záväzky vyplývajúce z trojstranného vyhlásenia o prímerí z novembra 2020;

- H. keďže týchto viac ako deväť mesiacov organizovaného vyhľadovania a izolácie postihlo najmä zraniteľné skupiny v Náhornom Karabachu, ako sú deti, starší ľudia a osoby so zdravotným postihnutím a chronickými zdravotnými ťažkosťami; keďže to okrem iného viedlo k nárastu potratov a predčasných pôrodov v dôsledku toho, že tehotné ženy nemali prístup k správnej výžive a perinatálnej starostlivosti; keďže Azerbajdžan takisto prerušil dodávky plynu a elektriny do regiónu, čo výrazne ovplyvnilo životné podmienky v regióne vrátane fungovania zdravotníckych a vzdelávacích zariadení; keďže v dôsledku blokády nemali zdravotnícke zariadenia v Náhornom Karabachu dostatočné kapacity na ošetrovanie ľudí zranených pri azerbajdžanskom útoku;
- I. keďže MSD v nariadení z 22. februára 2023 (Arménsko/Azerbajdžan) prikázal Azerbajdžanu, aby umožnil voľný prechod cez Lačinský koridor a prijal všetky opatrenia, ktoré má k dispozícii, na zabezpečenie nerušeného pohybu osôb, vozidiel a nákladu pozdĺž Lačinského koridoru v oboch smeroch;
- J. keďže 28. septembra 2023 bol de facto prezident Náhorného Karabachu Samvel Šahramanjan nútený podpísať dekrét, ktorým sa od 1. januára 2024 rozpúšťajú všetky štruktúry a inštitúcie samozvanej republiky, čím samozvaná republika Náhorný Karabach zaniká;
- K. keďže EÚ poskytla Medzinárodnému výboru Červeného kríža 5 miliónov EUR na humanitárnu pomoc; keďže finančné prostriedky budú určené na pomoc ľuďom presídleným z Náhorného Karabachu do Arménska a na pomoc zraniteľným osobám v Náhornom Karabachu; keďže arménska vláda požiadala EÚ o pomoc pri riešení prílevu utečencov prichádzajúcich z Náhorného Karabachu;
- L. keďže predseda Európskej rady vytvoril jednu z troch línií mierových rokovaní medzi Arménskom a Azerbajdžanom a má byť hosťiteľom ďalšieho stretnutia na vysokej úrovni s oboma lídrami, ktoré sa uskutoční 5. októbra 2023 v Granade na okraji Európskeho politického spoločenstva;
- M. keďže v Náhornom Karabachu sa nachádzajú mnohé kostoly, mešity, kamenné kríže a cintoríny; keďže po tom, ako Azerbajdžan spôsobil počas vojny v roku 2020 značné úmyselné škody na arménskom kultúrnom dedičstve, MSD vo svojom nariadení zo 7. decembra 2021⁴ uviedol, že Azerbajdžan musí „prijatť všetky potrebné opatrenia na predchádzanie činom vandalizmu a znehodnocovania arménskeho kultúrneho dedičstva, a to okrem iného vrátane kostolov a iných miest bohoslužieb, pamiatok, pamiatkových

⁴ Nariadenie Medzinárodného súdneho dvora zo 7. decembra 2021 o žiadosti o určenie dočasných opatrení na uplatňovanie Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (Arménsko/Azerbajdžan).

objektov, cintorínov a artefaktov, a na ich trestanie“;

- N. keďže ostatné štáty, ako je Turecko, poskytli Azerbajdžanu politickú, diplomatickú a vojenskú podporu, čím konflikt ešte viac eskaloval; keďže podľa bodu 9 dohody o prímerí v Náhornom Karabachu z roku 2020 malo Arménsko zaručiť bezpečnosť dopravných spojení medzi pevninským Azerbajdžanom a jeho exklávou Nachičevan, spojení, ktoré Azerbajdžan a Turecko propagovali ako „koridor Zangezur“ a predstavitelia oboch krajín ich využívali spôsobom, ktorý ohrozoval zvrchovanosť Arménska;
- O. keďže v posledných rokoch azerbajdžanské vedenie niekoľkokrát urobilo iredentistické vyhlásenia týkajúce sa zvrchovaného územia Arménska; keďže azerbajdžanská armáda za posledné dva roky niekoľkokrát obsadila rôzne časti zvrchovaného územia Arménska a bombardovala civilné ciele na území Arménska;
- P. keďže predchádzajúce varovania Európskeho parlamentu týkajúce sa tejto situácie nevedli k žiadnej významnej zmene politiky EÚ voči Azerbajdžanu; keďže tri desaťročia diplomacie a mierového úsilia zo strany OBSE, EÚ a iných medzinárodných aktérov neodradili Azerbajdžan od použitia vojenskej sily;
1. čo najdôraznejšie odsudzuje vopred naplánovaný neodôvodnený vojenský útok Azerbajdžanu proti Arménom v Náhornom Karabachu a vyzýva na okamžité a úplné ukončenie násillia voči obyvateľom, ktorí v regióne zostali; zdôrazňuje, že Azerbajdžan bol na jasnej ceste k obnoveniu kontroly nad Náhorným Karabachom diplomatickými rokovaniaми a že tento útok je v rozpore s deklaroványmi zámermi Azerbajdžanu pracovať na udržateľnom mieri s Arménskom a oslabuje prebiehajúce mierové rokovania medzi Arménskom a Azerbajdžanom;
 2. zdôrazňuje, že tento útok predstavuje hrubé porušenie medzinárodného práva a ľudských práv a jasné porušenie trojstranného vyhlásenia o prímerí z 9. novembra 2020 a záväzkov, ktoré Azerbajdžan prijal počas rokovaní sprostredkovaných EÚ; pripomína, že útok sa odohral v kontexte veľkej humanitárnej krízy v Náhornom Karabachu po tom, ako Azerbajdžan už deväť mesiacov blokuje Lačinský koridor, čím porušuje záväzky Baku a právne záväzné nariadenia MSD; pripomína Azerbajdžanu, že použitie donucovacích postupov na odsunutie civilného obyvateľstva z územia môže predstavovať zločin proti ľudskosti a môže sa naň uplatňovať Dohovor OSN o zabránení a trestaní zločinu genocídia;
 3. vyjadruje poľutovanie nad stratami na životoch a zraneniami, ktoré sú dôsledkom nedávneho útoku Azerbajdžanu, a to aj po výbuchu v sklade paliva 25. septembra 2023; vyjadruje solidaritu s Arménmi z Náhorného Karabachu, ktorí boli nútení opustiť svoje domovy a územia zdedené po predkoch; sa domnieva, že súčasná situácia sa rovná etnickým čistkám, a dôrazne odsudzuje hrozby a násilné činy azerbajdžanských jednotiek voči obyvateľom Náhorného Karabachu; vyjadruje uznanie orgánom Arménska za ich úsilie poskytnúť pomoc a prístrešie utečencom; vyzýva inštitúcie EÚ a členské štáty, aby Arménsku okamžite poskytli všetku potrebnú pomoc pri riešení prílevu utečencov z Náhorného Karabachu a následnej humanitárnej krízy;

4. vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby prijali cielené sankcie voči jednotlivcom v azerbajdžanskej vláde zodpovedným za viacnásobné porušenie práva a ľudských práv v Náhornom Karabachu; vyzýva na vyšetrenie prípadov zneužívania zo strany azerbajdžanských síl, ktoré by mohli predstavovať vojnové zločiny;
5. pripomína Azerbajdžanu, že nesie plnú zodpovednosť za bezpečnosť a blaho všetkých ľudí v Náhornom Karabachu a musí niesť zodpovednosť; žiada, aby Azerbajdžan zaistil bezpečnosť a ochranu osôb v Náhornom Karabachu a rešpektoval Chartu OSN a všetky príslušné medzinárodné dohovory, zásady medzinárodného humanitárneho práva a ľudských práv, svoje medzinárodné záväzky a zásady OBSE; vyzýva azerbajdžanské orgány, aby umožnili bezpečný návrat arménskeho obyvateľstva do Náhorného Karabachu, poskytli spoľahlivé záruky ochrany ich práv a zdržali sa akejkoľvek štvavej rétoriky, ktorá by mohla podnecovať diskrimináciu Arménov; pripomína azerbajdžanským orgánom, že právo na návrat domov je jedným zo základných princípov medzinárodného práva v oblasti ľudských práv; vyzýva azerbajdžanské orgány, aby sa urýchlili a skutočne zapojili do komplexného a transparentného dialógu s Arménmi Náhorného Karabachu s cieľom zabezpečiť dodržiavanie ich práv a zaručiť ich bezpečnosť vrátane ich práva na dôstojný a bezpečný život v ich domovoch, ako aj ich práva na pôdu a majetok, zachovať si svoju osobitnú identitu a plne využívať svoje občianske, kultúrne, sociálne a náboženské práva; vyzýva azerbajdžanské orgány, aby úzko konzultovali s Radou Európy, OSN, OBSE a ďalšími medzinárodnými organizáciami o najlepších postupoch na zaručenie práv etnických Arménov, pričom zdôrazňuje, že je to obzvlášť dôležité vzhľadom na katastrofálnu bilanciu Azerbajdžanu v oblasti ľudských práv;
6. žiada okamžité zrušenie blokády Lačinského koridoru, aby sa zabezpečilo poskytovanie humanitárnej pomoci tým, ktorí ju v Náhornom Karabachu potrebujú, a požaduje, aby sa Lačinský koridor úplne otvoril, keďže poskytuje Arménom Náhorného Karabachu fyzické spojenie s ich pôdou, majetkom, kultúrou a dedičstvom; naliehavo vyzýva azerbajdžanské orgány, aby vyvinuli maximálne úsilie na zabezpečenie toho, aby Arméni, ktorí odišli, mali prístup ku všetkým potrebným informáciám o tom, ako obnoviť svoj pobyt v Náhornom Karabachu a plne využívať všetky ostatné práva na majetok, sociálne výhody, vzdelanie a podobne, ak sa rozhodnú vrátiť;
7. vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby urýchlili pracovať na zabezpečení medzinárodných záruk, ktorými sa zaisťujú bezpečnosť a blaho Arménov naďalej žijúcich v Náhornom Karabachu, a na okamžitom obnovení úplného prístupu humanitárnej pomoci do regiónu; vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby zvýšili svoju prítomnosť na mieste a podstatne posilnili humanitárnu pomoc ľuďom vysídleným z Náhorného Karabachu do Arménska alebo žijúcim v Náhornom Karabachu; vyjadruje sklamanie nad spôsobom organizovania a vedenia prvej misie OSN v Náhornom Karabachu za 30 rokov; vyzýva na zavedenie medzinárodnej prítomnosti v Náhornom Karabachu pod záštitou Organizácie Spojených národov s cieľom monitorovať situáciu na mieste a obyvateľom Náhorného Karabachu zabezpečiť transparentnosť, istotu a dôveru so zameraním na humanitárne potreby a ochranu a na zachovanie lokalít kultúrneho a historického dedičstva; vyzýva na urýchlené nahradenie ruských mierových síl mierovou misiou

OSN v Náhornom Karabachu a pozdĺž medzinárodnej hranice medzi Arménskom a Azerbajdžanom s cieľom účinne chrániť bezpečnosť a ochranu arménskeho obyvateľstva Náhorného Karabachu;

8. vyjadruje hlboké znepokojenie týkajúce sa zachovania kultúrneho, náboženského a historického dedičstva v Náhornom Karabachu po masívnom exode Arménov Náhorného Karabachu; naliehavo vyzýva Azerbajdžan, aby sa so zreteľom na ničenie kultúrneho, náboženského a historického dedičstva od začiatku konfliktu v Náhornom Karabachu zdržal ďalšieho ničenia, zanedbávania alebo zmeny pôvodu kultúrneho, náboženského alebo historického dedičstva v regióne, a vyzýva ho, aby sa namiesto toho usiloval o zachovanie, ochranu a podporu tejto bohatej rozmanitosti v súlade s nariadením Medzinárodného súdneho dvora zo 7. decembra 2021; požaduje ochranu arménskeho kultúrneho, historického a náboženského dedičstva v Náhornom Karabachu v súlade s normami UNESCO a medzinárodnými záväzkami Azerbajdžanu; trvá na tom, aby Azerbajdžan umožnil misii UNESCO navštíviť Náhorný Karabach a umožnil jej prístup k pamiatkam potrebný na účely zaznamenania ich súčasného stavu a pokračovania v inventarizácii;
9. požaduje ochranu majetku tých členov arménskej komunity, ktorí boli nútení odísť, a vyzýva Azerbajdžan, aby prepustil všetkých obyvateľov Náhorného Karabachu, ktorí boli zatknutí od 19. septembra 2023, vrátane bývalých úradníkov z tohto regiónu a všetkých ostatných, ktorí boli zatknutí pred 19. septembrom 2023 a po tomto dátume, a aby sa zaviazal k širokej amnestii pre tieto osoby;
10. opakovane odsudzuje vojenské vpády Azerbajdžanu na medzinárodne uznané územie Arménska; opakovane zdôrazňuje svoju požiadavku na stiahnutie azerbajdžanských vojsk z celého zvrchovaného územia Arménska; odmieta iredentistické a štvavé vyhlásenia azerbajdžanského prezidenta a ďalších azerbajdžanských predstaviteľov, ktorí ohrozujú územnú celistvosť a zvrchovanosť Arménska, vrátane vyhlásení v súvislosti s tzv. koridorom Zangezur, a vyjadruje nad nimi svoje vážne znepokojenie; varuje Azerbajdžan pred akýmkoľvek potenciálnym vojenským avanturizmom proti samotnému Arménsku a vyzýva Turecko, aby odrádzalo svojho spojenca Azerbajdžan v tom, aby vykonával akékoľvek takéto nezodpovedné kroky; odsudzuje podporu, ktorú počas tejto krízy poskytli Azerbajdžanu iné krajiny, a vyzýva na ukončenie tejto podpory, aby sa zabránilo ďalšej eskalácii; varuje, že Azerbajdžan by mohol povzbudiť nedostatok seriózneho úsilia medzinárodného spoločenstva o odrádzanie;
11. vyzýva na komplexné prehodnotenie vzťahov EÚ s Azerbajdžanom s ohľadom na nedávny vývoj a zhoršujúcu sa situáciu v oblasti ľudských práv v krajine; vyzýva Komisiu, aby urýchlene prehodnotila „strategické partnerstvo“ s Azerbajdžanom v oblasti energetiky vzhľadom na to, že Azerbajdžan opakovane porušuje svoje medzinárodné záväzky vrátane záväzkov prijatých v rámci rokovaní sprostredkovaných EÚ a záväzných ustanovení medzinárodného práva; konštatuje, že vzhľadom na agresiu Azerbajdžanu voči Arménsku v septembri 2022 a jeho neoprávnené použitie sily proti obyvateľstvu Náhorného Karabachu a jeho násilné vysídlenie v septembri 2023, ako aj na alarmujúcu bilanciu tejto krajiny v oblasti ľudských práv, je rozvíjanie takéhoto

„strategického partnerstva“ nezlučiteľné s cieľmi zahraničnej politiky EÚ, ako sú vymedzené v článku 21 Zmluvy o Európskej únii; vyjadruje presvedčenie, že EÚ nemôže morálne akceptovať rokovania o budúcej dohode o partnerstve s krajinou, ktorá hrubo porušuje zásady medzinárodného práva, ako aj svoje medzinárodné záväzky, a preto nie je ani spoľahlivým, ani dôveryhodným partnerom; vyzýva preto vysokého predstaviteľa a ESVČ, aby pozastavili rokovania o obnovení dohody o partnerstve, kým Azerbajdžan nepreukáže skutočnú ochotu rešpektovať práva a bezpečnostné záujmy arménskeho obyvateľstva Náhorného Karabachu; vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby uvažovali o pozastavení platnosti dohody o zjednodušení vízového režimu s Azerbajdžanom a znížení úrovne spolupráce s touto krajinou v iných oblastiach v prípade, že Azerbajdžan bude naďalej ignorovať svoje záväzky; považuje za neprijateľné všetky vyjadrenia a hrozby, ktoré azerbajdžanské orgány vrátane veľvyslanca Azerbajdžanu pri EÚ adresovali poslancom Európskeho parlamentu;

12. žiada, aby sa znížila závislosť EÚ od vývozu plynu z Azerbajdžanu; je vážne znepokojený dovozom ruského plynu zo strany Azerbajdžanu a výrazným podielom Ruska na ťažbe a preprave azerbajdžanského plynu pre EÚ, čo je v rozpore s cieľom EÚ podkopať schopnosť Ruska pokračovať vo svojej útočnej vojne proti Ukrajine znížením jeho príjmov z vývozu ropy a plynu do EÚ; vyzýva Komisiu, aby vyšetrila podozrenia, že Azerbajdžan skutočne vyváža ruský plyn do EÚ; vyzýva na pozastavenie všetkého dovozu ropy a plynu z Azerbajdžanu do EÚ v prípade vojenskej agresie proti územnej celistvosti Arménska alebo významných hybridných útokov proti arménskemu ústavnému poriadku a demokratickým inštitúciám;
13. odsudzuje nečinnosť ruských „mierových síl“ a celkovú úlohu Ruska, ktoré po desaťročia podnecovalo konflikt a využívalo ho na vlastné politické ciele;
14. odsudzuje tureckého prezidenta Recepta Tayyipa Erdoğana za využívanie ozbrojeného konfliktu v Náhornom Karabachu na presadzovanie imperialistického programu a za nabádanie na ďalšie útoky proti zvrchovanosti Arménska; naliehavo vyzýva Turecko, aby prijalo konštruktívny a zodpovedný prístup k územnej celistvosti Arménska a aby podporovalo mier v regióne;
15. vyslovuje uznanie arménskemu premiérovi Nikolovi Pašinjanovi za jeho angažovanosť v prospech mieru; opakovane zdôrazňuje záväzok EÚ podporovať zvrchovanosť, demokraciu a územnú celistvosť Arménska; dôrazne odsudzuje narastajúce hybridné pokusy Ruska o destabilizáciu politickej situácie v Arménsku; víta skutočnosť, že Arménsko ratifikovalo Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu; domnieva sa, že EÚ musí využiť príležitosť potenciálneho geopolitického vákuu, poskytnúť Arménsku ambiciózný plán spolupráce prostredníctvom aktualizácie súčasnej komplexnej a posilnenej dohody o partnerstve, čo by Arménsko pevnejšie zakotvilo v spoločenstve západných demokracií a pomohlo mu uvoľniť vzťahy s jeho susedmi, najmä s Tureckom;
16. vyzýva EÚ, aby priaznivo reagovala na žiadosť Arménska o podporu prostredníctvom Európskeho mierového nástroja, ak by Arménsko prehodnotilo svoje súčasné vojenské spojenectvá; vyzýva EÚ, aby podstatne zvýšila svoju humanitárnu a finančnú pomoc

Arménsku, ktoré čelí príchodu desaťtisícov utečencov; vyzýva EÚ, aby vzhľadom na prerušenie vzdelávania tisícov etnických Arménov pomohla zriadiť a financovať štipendiá pre evakuovaných žiakov a študentov, aby mohli pokračovať v štúdiu;

17. opätovne zdôrazňuje svoju podporu zvrchovanosti a územnej celistvosti Azerbajdžanu a Arménska; vyzýva Azerbajdžan, aby opätovne potvrdil svoj jednoznačný záväzok voči územnej celistvosti Arménska; je presvedčený, že skutočný dialóg medzi Azerbajdžanom, Arménskom a zástupcami Arménov Náhorného Karabachu je jedinou udržateľnou cestou vpred, a vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby takéto úsilie podporovali; podporuje prebiehajúce mierové rozhovory medzi Arménskom a Azerbajdžanom, ktoré vážne sťažila nedávna vojenská operácia proti Náhornému Karabachu; zdôrazňuje potrebu komplexnej mierovej dohody medzi Arménskom a Azerbajdžanom, ktorá musí zahŕňať vzájomné uznanie územnej celistvosti, záruky práv a bezpečnosti arménskeho obyvateľstva Náhorného Karabachu a prepustenie väzňov; zdôrazňuje, že dôstojný a trvalý regionálny mier, ktorý zachováva suverenitu, nezávislosť a územnú celistvosť oboch krajín, je predpokladom stability v susedstve;
18. vyzýva civilnú misiu EÚ v Arménsku (EUMA), aby pozorne sledovala vývoj bezpečnostnej situácie na mieste, podávala Parlamentu transparentné správy a aktívne prispievala k úsiliu o vyriešenie konfliktu; vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby posilnili mandát misie EUMA, rozšírili jej veľkosť a predĺžili jej trvanie a aby takisto rozmiestnili pozorovateľov pozdĺž hranice s Tureckom; vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že Azerbajdžan nikdy neumožnil nasadenie misie EUMA na svojom území, a vyzýva Azerbajdžan, aby umožnil prítomnosť misie EUMA na svojej strane hranice a v Náhornom Karabachu;
19. vyjadruje hlbokú nespokojnosť so skutočnosťou, že Komisia a Rada ignorovali pravidelné upozornenia Parlamentu týkajúce sa situácie v Náhornom Karabachu a rizík katastrofických následkov; vyjadruje poľutovanie nad tým, že činnosť EÚ doteraz neprinesla žiadne pozitívne výsledky; žiada, aby ESVČ prehodnotila svoje pôsobenie v Zakaukazsku a nahradila vyčlenených zamestnancov; vyjadruje poľutovanie nad pomalou reakciou inštitúcií EÚ vzhľadom na to, že vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku vydal vyhlásenie až dva dni po začatí útoku Azerbajdžanu na Náhorný Karabach;
20. vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby urýchlene prehodnotili diplomatickú a bezpečnostnú architektúru EÚ a geopolitické konfigurácie v širšom regióne Zakaukazska vzhľadom na nové skutočnosti na mieste a záujmy krajín, ako sú Rusko, Turecko a Irán, a aby tiež vypracovali stratégiu s cieľom reagovať na rastúci trend autokratických režimov, ktoré ignorujú diplomatické úsilie v prospech násilnej vojenskej sily;
21. vyjadruje poľutovanie nad rozhodnutím maďarskej vládyablokovať spoločné vyhlásenie všetkých členských štátov EÚ odsudzujúce vojenskú operáciu Azerbajdžanu proti arménskemu obyvateľstvu Náhorného Karabachu; vyzýva Radu, aby sa zjednotila v podpore aktívnejšej účasti EÚ na ochrane ľudských práv a presadzovaní mieru medzi Azerbajdžanom a Arménskom;

22. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, prezidentovi, vláde a parlamentu Azerbajdžanskej republiky, prezidentovi, vláde a parlamentu Arménskej republiky, generálnej riaditeľke UNESCO, Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe, OSN a Rade Európy.